

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

ginta viris. Cumq; requievisset in eis Spiritus, prophetaverunt, Num. 11. v. 25. 26.

Hoc typus fuit Christi, & Apostolorum in N. T. Cum enim tempus ingrueret, ut ad patrem suum remeare & ad cœlum ascendere vellet, cœlestis Pater de Spiritu filii sui auferrebat, & dabat duodecim Apostolis, & septuaginta discipulis, quos tum Christus elegerat, ut essent sibi testes, Act. 1. v. 8. hoc ipso idoneos eos fecit ministros novi Testamenti, 2. Cor. 3. v. 6. & prædicaverunt Evangelium in toto orbe, tanto cum successu, ut multa millia conversa, & ad vitam æternam conservata fuerint, quod quidem potentiâ Dei est, ad salutem omni credenti, Rom. 1. v. 16. Omnes quoq; persecutiones & adversitates, quæ in hoc ministerio ipsis obtigerunt, feliciter superarunt, & non dilexerunt animas suas usque ad mortem, Apoc. 12. v. 11. Hoc Paracletus Spiritus sanctus in iisdem operatus est, qui non modo de Christo testatur, sed testimonium quoque reddit spiritui nostro, quod finis filii Dei, Rom. 8. v. 16.

Hac de re Christus discipulis suis iterum concionatur, in prælecto Evangelio, & quod hac in re ipsis dicit, nobis omnibus dicit, Marc. 13. v. ult.

Quamvis enim Spiritus sanctus eâ mensurâ hodiè super nos non effundatur, at tamen accipimus primitias, Rom. 8. v. 23. & cognoscimus in hoc, quod in eo maneamus, & ipse in nobis, quoniam de Spiritu sancto suo dedit nobis, 1. Johan. 4. vers. 13. Quinimò licet afflictio nostra non tanta sit, quanta Apostolorum, qui purgamenta hujus mundi erant, omnium peripsema, 1. Cor. 4. v. 13. quilibet tamen portuunculam suâ habet, quam ei Deus demensus est, & in poculum crucis infudit, omni-

bus enim ex eo effundit Deus: veruntamen feces ejus sorbeant, & bibent omnes impii terræ, Psal. 75. v. 9.

Propterea in præsentē Evangelio conditio piorum Christianorum nobis proponitur, interius & exterius. Interius sumus templa Spiritus sancti, 1. Cor. 3. v. 16. qui animas nostras efficaci consolatione suâ replet, ne deficiamus in tribulationibus, quas hîc sustinemus, Eph. 3. v. 13. sed gloriemur in iisdem, scientes, quòd tribulatio patientiam operatur; patientia autem probationem; probatio verò spem. Spes autem non confundit, Rom. 5. v. 3. 4.

Exterius verò viles apparemus, & verè sumus lampas contenta apud cogitationes divitum, Job. 12. v. 5. ut dicere possimus cum spiritali sponsa: Nolite me confidere, quod fusca sim, quia denigravit me Sol, Cant. 1. v. 6. Sol nempe tribulationis, quæ veros Christianos sæpè vehementer adurit, & magnas tempestates & imbres causatur, ut sint miseri, tempestati convulsi, absq; ulla consolatione, Esa. 54. v. 11.

Nos absque ulteriori præloquio ipsum Evangelium accessuri, tractabimus ex illo:

- I. Ἀποστολογίαν, sive *notitiam nostri.*
- II. Χριστολογίαν, sive *notitiam Christi.*

J. J.

Exegesis.

Sicut Servator noster nobis in *duplici statu* considerandus proponitur. Mundum enim hunc peragravit in formâ servi, Phil. 2. vers. 7. famem & sitim, pauperiem & persecutionem tolerans, usque dum Judæi eum deciderunt, & in ligno suspenderunt, Act. 10. v. 39. Sed pater ejus cœlestis exaltavit eum tandem, & con-

U. d. J. p. 78.

stituit

stituit ad dexteram suam in cœlestibus, super omnem principatum & potestatem, & virtutem & dominationem, & super omne nomen, quod nominatur, non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro, Eph. 1. v. 20. 21. Sic etiam ecclesia ejus in his terris, constituta est primùm in *statu exinanitionis*, juxta illud Christi: In mundo pressuram habetis, Joh. 16. v. ult. Sed sequitur tandem aliquando *status exaltationis*, propterea enim mittit Deus spiritum filii sui in corda nostra, in quo clamamus, Abba pater, Rom. 8. v. 16. ut vi efficacissimæ intercessionis Christi, qui jam velut æternus Pontifex ad dexteram Dei est, & interpellat pro nobis, Rom. 8. vers. 34. omnia impetrare, quæ in nomine ejus petierimus, Joh. 16. v. 32. & vitæ æternæ certi esse possimus, quam Deus daturus est his, qui fidem suam nunquam mutant ab eo, Tob. 2. v. 18.

Notitiam nostram verò pro ratione instituti, ex hoc Evangelio discere possumus, quando perpendimus:

I. *Spiritus sancti testimonium*, de quo Christus ait: Spiritus sanctus, qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Hoc adhucodiè ille facit.

1. *Mediatè* per verbum, quod in scriptis Moïsi, Prophetarum, Evangelistarum & Apostolorum continetur, sicut & propterea dicitur, testimonium Domini, Psal. 119. v. 8. Psal. 119. v. 24. 46. Esa. 8. v. 19. 2. Tim. 1. v. 8. Illi quoque qui idem docent, & prædicant, *testes* appellantur, Esa. 55. v. 4. Apoc. 11. v. 3. Christus est *Centrum*, ad quod omnia collineant, quæ in V. & N. T. Spiritus sanctus per Prophetas & Apostolos locutus est, & in calamus quasi iis dicitavit. Huic Jesu enim omnes Prophetæ testimo-

nium perhibent, Act. 10. 43. Huic Jesu omnes Evangelistæ testimonium perhibent, eò enim collimabant, ut conscriberentur omnia, quæ cepit Jesus facere & docere, usque in diem quâ assumptus est, Act. 1. 1. eo fine, ut credamus, Jesum esse Christum filium Dei, & ut credentes fidem habeamus, in nomine ejus, Joh. 20. ult.

Huic Jesu testimonium perhibet omnes Apostoli. Non judicavi, me scire aliquid inter vos, nisi Jesum Christum, inquit Paulus 1. Cor. 2. v. 2. Vide Act. 4. v. 12. 1. Joh. 1. v. 7. Hoc testimonium semper in hunc usque diem in Ecclesia Dei perhibetur, & fas est, à nobis illud corde credente suscipi & acceptari. Homines enim quidem fallere possunt, ut testimonium eorum rejici possit, Pl. 116. 11. Sed Spiritus sanctus, est spiritus veritatis, Joh. 16. v. 13. per quem Deus ipse testatur, 1. Joh. 5. v. 10.

2. *Immediatè*, in cordibus fidelium. Quia enim templa Spiritus sancti sunt, 1. Cor. 3. v. 16. replet eos donis gratiæ suæ, & adeò devotos reddit, ut non multum recorderetur dierum vitæ suæ, eò quod occupet Deus gaudio cor eorum, Eccles. 5. v. ult. Hic prægustus vitæ æternæ est, qui tanto gaudio eos delibutos reddit, ac si jam tùm in cœlo essent, 1. Joh. 3. 2.

Hic inspicias velim te, mi Christiane! utrum hoc Spiritus sancti testimonium, ut par est, susceperis, eiq; obsecutus fueris?

Homines reperiuntur ejusmodi, qui testimonium hoc Spiritus S. parum curantes, in præconceptâ suâ opinione hærent, ut Nicodemus, qui doctrinam de regeneratione capere non poterat, utut clarè ipsi à Christo expositam, Joh. 3. 10. seqq.

Spiritus sanctus testimonium de Christo fert, quod sit verus Deus, Deiq; veri filius,

lius, cujus egressus ab initio à diebus æternitatis, Mich. 5. v. 2.

Hoc testimonium neque Judæi, neque Turcæ, neque Photiniani accipiunt, quia rationi eorum repugnare videtur, hinc ajunt Judæi, Nos legem habemus. Joh. 19. vers. 7.

Testatur quoque de Christo, quod sit verus homo, qui pro nobis passus sanguinem fuderit, obierit & resurrexerit, ut vitam repararet, quam in Adamo amiseramus, 2. Tim. 1. v. 10.

Hoc testimonium similiter Photiniani non accipiunt. Etsi enim haud invita teantur, Christum verum hominem esse, meritum tamen ejus, quod pro peccatis nostris satisfecerit, præfractè infringunt. Alii, non pro omnibus eum satisfecisse perhibent, contra expressa Scripturæ dicta, Rom. 5. 18. 2. Cor. 5. v. 14. 15. 1. Joh. 2. v. 2. Alii pro culpa eum passum, non pro pœnâ dicunt, contra quam Esaias docet, c. 53. v. 5.

Testificatur de omnibus verè credentibus, quod Deuse eos propter Christum in gratiam receperit, & quod in fide perseverantes vitam æternam habituri sint, Joh. 3. vers. 16.

Accedunt divina sacramenta, quæ nihil aliud sunt, quam *σφραγίδες*, sigilla justitiæ fidei, Rom. 4. v. 11.

Cum Christus in Jordane baptizaretur, Apostoli speculatores facti sunt majestatis illius, 2. Petr. 1. v. 17. ibi enim triplex testimonium offerebat se, 1. *Verbale*, vox nempe Patris. 2. *Sacramentale*, cœlum apertum, & visibilis columbæ species. 3. *Reale*, ductus nimirum in desertum, ut tentaretur, Math. 4. v. 1. Et imprimis, permanentia Spiritus sancti super eo, Joh. 1. v. 33.

Idem testimonium reperitur in omni-

bus Christianis, quos Deus propter Christum in filios adoptavit. Habent enim:

1. *Testimonium verbi*, quod cordibus eorum inferitur, Jac. 1. v. 21. non modò in concionibus, sed & in absolutione, ubi cuilibet in individuo gratia Dei annunciatur, Confide filii, remittuntur tibi peccata tua, Matth. 9. v. 2.

2. *Testimonium Sacramentorum* in aquâ & sanguine, 1. Joh. 5. v. 6. quo non modò gratia, salus, justitia, filiatio, fides & similia homini conferuntur: sed etiam in cordibus obsignantur, Rom. 4. v. 11.

3. *Spiritus sancti impulsus*, quod ejusmodi homo facienda facit, & patienda patitur. Quicumque enim spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei, Rom. 8. v. 14.

Hic probate vos, an testimonium hoc habeatis vobiscum, & letemini super eo ex animo, in omnibus afflictionibus. Beati enim estis, 1. Petr. 4. v. 14.

II. *Frequens scandalum*, quod crucem insequitur.

Hic audimus, Christum discipulis suis prædicere, quod *deus vult* eos facturi sint, hoc erat persecutio Ecclesiastica, quâ illi, qui cum Christo & Evangelio ejus faciebant, è communionem excluderentur, & ut hæretici & bipedum nequissimi Satanz tradebantur, sicut Apostolis obtigit, Act. 4. v. 3. c. 5. v. 17. c. 8. v. 1. Concionatur quoque ipsis de interfectione, quæ persecutio erat politica. Stephanus primus fuit, Act. 7. 58. Quem secutus est Jacobus, Act. 12. v. 2. Patrem quoque fortunam experti sunt reliqui Apostoli, sicut Paulus Hebr. 11. vers. 36. testatur.

Adhuc hodiè non adeo infrequens hoc est. Multæ enim tribulationes justorum Psal. 34. v. 20. qui sæpè cum Jacobo que-

runtur: Omnia contra me sunt, Gen. 42. v. 36. sive ut Mantuanus canit:

Fluctus ut insequitur fluctum, sic tempore volvit

Nostra catenatis, fors inimica malis.

Hoc est, uti David explicat: Abyssus abyssum invocat, ad strepitum canalium tumorum, omnes undæ & fluctus tui super me transferunt, Psal. 42. v. 8.

Hoc si ita fit, scandala non cessant, tam respectu piorum, quam impiorum. Pii cogitant cum Assaph: Ergo sine causa mundavi cor meum, & lavi inter innocentes manus meas: & fui flagellatus tota die. Psal. 73. v. 13. Impii vero triumphant super cruce piorum, dicentes: Ubi est Deus vester. Psal. 42. v. 4.

Hic velim examines te, mi Christiane! annon & ipse quandoq, sortem adversam inique tuleris, & in cruce scandalizatus fueris?

Quando sani & florentes sumus, tum facile paterna Dei providentia nos sustentare valemus: simul ac vero tribulatio nos invadit, & aliquamdiu instat, tum sæpe animum abjicimus, & tantum non desperamus, præsertim inimicis de infortunio nostro gaudentibus, & dicentibus: confidit in Deo: liberet eum nunc, si vult eum, Matth. 27. v. 43. Quinimo impatientia nonnunquam ejusmodi verba extorquet, qualia Epicuræi fundunt: Vanum est servire Deo. Mal. 3. v. 14. 15.

Sed hoc modo graviter in Deum delinquimus: quod ut ne faciamus, Christus ratione scandali hujus nos præmonuit in hoc Evangelio, & fortunam nostram in hoc mundo nobis prædixit. Optimum igitur est, ut animum nostrum ad tentationem

præparemus, Sir. 2. v. 1. & patientiam oremus, quæ necessaria nobis est, ut faciamus voluntatem Dei. Heb. 10. v. 36.

Cum præclarus vir Aunas Burgius in Gallia ob Evangelium Parisiis Lutetiarum comburendus esset, animose dicebat: Hic sto non velut maleficus, sed ut constans testis Domini mei Jesu Christi: & alligatus orabat: O Domine, ne deferas me, ne ego deferam te.

Sic & nos in omnibus adversitatibus à Deo patientiam petamus, ut nobis Spiritu suo Sancto adsistat, & adjuvet infirmitatem nostram, Rom. 8. v. 26. Ut bonam militemus militiam, habentes fidem & bonam conscientiam, 1. Tim. 1. v. 18. 19. & omnibus perfectis stemus. Eph. 6. v. 13.

Deus non male in nos affectus est, quando nos cruce affligit, quos enim amat, castigat, Heb. 12. v. 6.

Agit nobiscum velut fidelis Medicus, qui multas amaras pillulas ægroto deglutendas exhibet, idque in emolumentum nostrum, ne cum mundo damnemur, 1. Cor. 11. v. 32. Idcirco in benevola ejus voluntate acquiescentes cum Davide dicamus: Bonum est mihi Domine, quod humiliasti me. Psal. 119. v. 71.

III. *Mundi ingenium*, qui perverso zelo abreptus, veros Christianos ad extremum persequitur, quia arbitratur, se cultum præstare Deo, sicut hic Christus ait. Quia enim Deus hujus seculi excecavit mentes eorum, ut non fulgeat eis illuminatio Evangelii, 2. Cor. 4. v. 4. & præterea scripturam ipsam abjiciunt, hinc non mirum, ut cæca rabie, in pios Christianos desæviant. Lucerna enim sub modium posita non lucet; sed

D d fu-